

PAGAL NACIONALINĘ MAISTO KOKYBĖS SISTEMĄ UŽAUGINTŲ ŠVIEŽIŲ VAISIŲ IR DARŽOVIŲ, TAIP PAT JŲ PERDIRBTŲ PRODUKTŲ SPECIFIKACIJA

I SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

1. Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą užaugintų šviežių vaisių ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų specifikacija (toliau – specifikacija) taikoma fiziniams ir juridiniams asmenims, auginantiems ir (arba) perdirbantiems vaisius ir (arba) daržoves, įskaitant bulves ir prieskoninius augalus, Taisyklių nustatyta tvarka, bei įstaigoms, atliekančioms sertifikavimą ir priežiūrą pagal Taisykles.

2. Specifikacija reglamentuoja minimalius pagal specifikacijos reikalavimus užaugintų vaisių ir (arba) daržovių (toliau – NKP vaisiai ir (arba) daržovės) pirminės gamybos bei NKP vaisių ir (arba) daržovių perdirbimo reikalavimus bei kokybės rodiklius.

3. Augintojas ir (arba) perdirbėjas pildo ir sertifikavimo įstaigai pateikia Taisyklių 10 priede nurodytą 3 lentelę „Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą auginamų vaisių ir (arba) daržovių lauko kortelė (atviro grunto sistemos)“ ir (arba) 4 lentelę „Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą auginamų vaisių ir (arba) daržovių lauko kortelė (uždaro grunto sistemos)“. Ūkio subjektas privalo tvarkyti NKP vaisių ir (arba) daržovių gamybos ir perdirbtų NKP vaisių ir (arba) daržovių produktų pardavimo apskaitą, kurioje būtų nurodyti užaugintų ir realizuotų NKP vaisių ir (arba) daržovių ir (arba) pagamintų ir parduotų perdirbtų NKP vaisių ir (arba) daržovių produktų kiekiai, bei metinius duomenis teikti sertifikavimo įstaigai. Jei ūkio subjektas iš savo tvarkomos apskaitos dokumentų šių duomenų pateikti negali, jis pildo ir sertifikavimo įstaigai pateikia Taisyklių 10 priede nurodytą 2 lentelę „Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų apskaitos žurnalas“.

II SKYRIUS AUGINIMO ATVIRAME GRUNTE PIRMINĖS GAMYBOS SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

4. Daržininkystės ūkiuose galima naudoti tik savo ūkyje išaugintą arba įsigytą sertifikuotą dauginamąją medžiagą. Auginant bulves privaloma bent 30 proc. pasėlių auginti naudojant bulvių sertifikuotą dauginamąją medžiagą, o likusiems bulvių pasėliams galima naudoti sertifikuotą arba savo ūkyje išaugintą dauginamąją medžiagą.

5. Draudžiama naudoti genetiškai modifikuotą dauginamąją medžiagą. Šioje specifikacijoje vartojama GMO sąvoka yra apibrėžta Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatyme.

6. Negali būti naudojamos cheminės derliaus ilgaamžiškumo didinimo priemonės, išskyrus apsauginės atmosferos (CO₂, O₂, N₂) naudojimą saugant derlių kontroliuojamos atmosferos saugyklose arba pakavimo metu ir eteno dujas, skirtas vaisiams ir daržovėms nokinti.

7. Siekiant išsaugoti maistingumą, lapinės, ankstyvosios daržovės ir greitai gendantys NKP vaisiai ir (arba) daržovės turi būti patiekti prekybos įmonėms (vietoms) ne vėliau kaip kitą parą po derliaus nuėmimo. NKP vaisiai ir (arba) daržovės, kurie yra laikomi saugyklose, prekybos įmonėms (vietoms) po prekinio paruošimo gali būti tiekiami tik švieži, neapvytę.

8. NKP vaisių ir (ar) daržovių apsaugai panaudojus augalų apsaugos produktus, nuimti derlių ir tiekti rinkai NKP galima tik praėjus ne mažiau kaip 1,5 karto ilgesniam laikotarpiui, nei augalų apsaugos produktų techninėje dokumentacijoje numatytas išlaukos laikotarpis, reikalingas jiems suskilti.

III SKYRIUS AUGINIMO UŽDARAME GRUNTE PIRMINĖS GAMYBOS SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

9. Uždarame grunte auginant NKP vaisius ir (ar) daržoves privaloma laikytis šios specifikacijos 4–8 punktuose nustatytų reikalavimų.

10. Substratams gaminti naudojamos natūralios medžiagos. Šiltnamiuose gali būti naudojami mineraliniai substratai.

11. Substratų sterilizacijai naudojamos natūralios priemonės (garai, organinės rūgštys ir kt.), o sintetinės cheminės priemonės – tik išimtiniais atvejais, kai natūralios priemonės neveiksmingos.

12. Šiltnamiuose kovai su augalų ligomis ir kenkėjais naudojami natūralūs biopreparatai.

IV SKYRIUS PERDIRBIMO SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

13. Perdirbti produktai gali būti sertifikuojami ir ženklinami kaip NKP, jei gamyboje panaudota ne mažiau kaip 80 proc. pagal Taisyklės arba pagal Ekologinio žemės ūkio taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 „Dėl Ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo“, sertifikuotų žaliavų. Tai turi būti įrodyta dokumentais.

14. Perdirbtų produktų gamybai draudžiama naudoti:

- 14.1. kvapiąsias medžiagas, maisto fermentus ir maisto priedus (išskyrus citrinų rūgštį, natrio benzoatą ir kalio sorbatą);
- 14.2. gliukozės ir invertuotojo cukraus sirupus;
- 14.3. genetiškai modifikuotas žaliavas arba tas, kurių sudėtyje yra GMO.

V SKYRIUS

PAPILDOMI REIKALAVIMAI PRODUKCIJAI ŽENKLINTI ŽENKLU „KOKYBĖ“

15. Mikroelementinės trąšos gali būti naudojamos tik tais atvejais, kai vadovaujantis moksliskai pagrįstomis auginimo technologijomis, rekomendacijomis ir (arba) laboratorinių tyrimų rezultatais įrodyta, kad dirvožemyje ar augalų lapuose tų mikroelementų nepakanka.

16. Daržininkystės ūkiuose laikantis kiekvienai rūšiai reikalingos fitosanitarinės pertraukos turi būti sudarytas sėjomainos planas ir jo laikomasi.

17. Dirvožemis turi būti dezinfekuojamas tik natūraliomis priemonėmis.

18. NKP vaisiams ir (ar) daržovėms tręšti ir kompostui gaminti negali būti naudojamas nutekamųjų vandenų dumblas.

19. Kiekvienais metais, jei auginami NKP tręšiami, vadovaujantis dirvožemio ir (arba) augalo laboratoriniais tyrimais turi būti sudaromas ir vykdomas tręšimo planas, apskaičiuojant kiekvienam laukui ar lauko daliai trąšų rūšis, formą, normą, tręšimo laiką ir būdą.

20. Pirmaisiais sertifikavimo metais ir vėliau ne rečiau kaip kas penkerius metus NKP auginimo laukuose turi būti atliekami dirvožemio laboratoriniai tyrimai, kurių metu nustatomas organinės medžiagos (humuso), judriojo fosforo, kalio kiekis bei rūgštingumas, esantis 0–60 cm dirvožemio sluoksnyje. Jei dirvožemio laboratoriniai tyrimai atlikti iki prašymo sertifikuoti pateikimo dienos, naujų dirvožemio laboratorinių tyrimų atlikti nereikalaujama tol, kol sueis penkerių metų terminas nuo šių tyrimų atlikimo.

21. Kiekvienais metais, prieš tręšiant daržininkystės laukus, turi būti nustatomas mineralinio azoto kiekis, esantis 0–60 cm dirvožemio sluoksnyje, tuose laukuose, kuriuose praėjusiais metais buvo auginamos ne pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintos kultūros. Bendrojo azoto kiekis per metus negali viršyti 140 kg/ha, iš jo: mineralinio azoto kiekis – ne daugiau kaip 96 kg/ha vaisiams ir uogoms ir ne daugiau kaip 122 kg/ha daržovėms ir bulvėms per metus.

22. Laukai, skirti daržovėms auginti, mėšlu arba srutomis gali būti tręšiami tik prieš sėją arba nuėmus derlių.

23. Ne rečiau kaip kas trejus metus soduose ir uogynuose turi būti atlikta lapų makroelementų (N, P, K, Ca, Mg) ir mikroelementų (B, Zn, Mn, Fe, Cu) analizė.

24. Sodų ir uogynų tarpueiliuose visą vegetacijos laikotarpį neturi būti augmeniją stelbiančių (išskyrus posėlinius (sideralinius) augalus), sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių ir (arba) išbarsčiusių piktžolių. Sodų ir uogynų tarpueilius (išskyrus tuos tarpueilius, kuriuose yra pieva) reikia periodiškai įdirbti taip, kad juose būtų sunaikintos

piktžolės. Sodų ir uogynų tarpueiliai, kuriuose yra pieva, turi būti nušienauti ne mažiau kaip 1 kartą per metus iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d.

25. Antroje vegetacijos pusėje piktžolių naikinimas pasėliuose (išskyrus sodų ir uogynų pokrūmiuose po derliaus nuėmimo) atliekamas mechaninėmis priemonėmis.

26. Perdirbtų produktų gamyboje ne mažiau kaip 80 proc. panaudotų žaliavų turi būti sertifikuota ženklu „Kokybė“ arba pagal Ekologinio žemės ūkio taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 „Dėl Ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo“. Tai turi būti įrodyta dokumentais.
